

Asia: VN/3799/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta (diaarinumero: VN/3799/2024). Lausuntoa on pyydetty viimeistään 27.2.2026 mennessä. Taideyliopisto on jättänyt lausuntonsa lausuntopalveluun 25.2.2026.

Taideyliopisto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta.

Taideyliopisto suhtautuu muutosesitykseen suurella varauksella ja arvioi, että ehdotetut muutokset heikentävät Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten opiskelijoiden, harjoittelijoiden ja osaajien näkökulmasta. Mikäli opiskelija joutuu keskeyttämään opintonsa Suomessa tilapäisen ja satunnaisen toimeentulotarpeen vuoksi, menetetään sekä koulutukseen käytetyt resurssit että opiskelijan jo hankkima osaaminen. Lakiesityksen mahdollinen välitön taloudellinen hyöty jäänee vähäiseksi suhteessa koulutuksen kokonaiskustannuksiin ja korkeasti koulutetun henkilön tulevaan panokseen suomalaisessa työelämässä.

Esityksen mukaan opiskelijan turvautuminen toimeentulotukeen johtaisi nykyistä selvemmin oleskeluluvan peruuttamista tai uuden luvan epäämistä koskevaan harkintaan. Tämä lisäisi riskiä, että kolmansista maista tulevien opiskelijoiden mahdollisuudet suorittaa opintoja kokopäiväisesti ja tavoiteajassa heikkenevät, tai opinnot keskeytyvät kokonaan. Yliopiston näkökulmasta opintojen

viivästyminen ja keskeytyminen ovat selvästi ei-toivottuja ilmiöitä, joita tulee pyrkiä välttämään. Ne lisäävät hallinnollista työtä, eikä vapautuvia opiskelupaikkoja käytännössä voida siirtää toisille hakijoille tai opiskelijoille. Opiskelijoiden toimeentulohaasteet aiheuttavat lisäksi usein muita tuen tarpeita, joihin yliopiston henkilöstö joutuu vastaamaan. Pahimmillaan opiskelijan toimeentulohaasteet voivat johtaa oikeudenvastaisiin tilanteisiin, kyseenalaisiin ansaintatilanteisiin opintojen ohella sekä yleiseen yhteiskunnalliseen turvattomuuteen.

Esityksen tavoitteiden toteuttaminen johtaa suurella todennäköisyydellä kohtuuttomiin seuraamuksiin yksilötasolla erityisesti tilanteissa, joissa opiskelija on jo opintojensa loppuvaiheessa ja tilapäinen tuen tarve johtuu ennakoimattomista vaikeuksista. Kansantalouden näkökulmasta on epätarkoituksenmukaista estää Suomessa opiskelleiden jääminen maahan pelkän lyhytaikaisen toimeentulohaasteen vuoksi. Yliopiston näkökulmasta on tarkoituksenmukaisempaa edistää Suomessa korkeakoulututkintoa suorittavien ja valmistuvien kotoutumista ja heidän siirtymistään suomalaisen yhteiskunnan ja työelämän palvelukseen opintojen päätyttyä.

Edelleen tarkoituksenmukaisinta on edistää Suomen myönteistä maakuvaan varmistaaksemme, että Suomeen saadaan parasta opiskelijapotentialiaa kiristyvässä kansainvälisessä kilpailussa osaajista.

Vaisto-Oinonen Milla
Taideyliopisto